

**Davalı Karayolları Genel
Müdürlüğü tarafından bir
şirkete ihale edilen yol
yapımı sırasında,
kamulaştırma yapılmaksızın,
yol yapımında kullanılmak
üzere davacının murisine ait
taşınmazlardan çakıl alınması
sonucu oluşan zararın davalı
idareden tahsili istemiyle
açılan dava**

T.C. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ HUKUK BÖLÜMÜ ESAS NO : 2014 / 186 KARAR NO : 2014 / 232 KARAR TR : 03.03.2014	— <u>ÖZET</u> : Davalı Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından bir şirkete ihale edilen yol yapımı sırasında, kamulaştırma yapılmaksızın, yol yapımında kullanılmak üzere davacının murisine ait taşınmazlardan çakıl alınması sonucu oluşan zararın davalı idareden tahsili istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözömlenmesi gerektiğı hk.
---	---

K A R A R

Davacı : M.A.

Vekili : Av. Z.K.

Adli Yargıda

Davalılar : 1-Karayolları Genel Müdürlüğü

2-Çelebibağ Belediye Başkanlığı

3- İ. İnşaat Turizm ve Ticaret Ltd. Ştd.

İdari Yargıda

Davalı : Karayolları Genel Müdürlüğü

Vekili : Av. F.Ş.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; davacının kök murisi Halil Aktepe adına kayıtlı 973 ve 974 parsel sayılı taşınmazlarda 1999 yılından bu yana davalılar tarafından yasal olarak hiçbir hakları olmamasına rağmen taş ocağı açılarak binlerce metreküp yol stabilizesinde kullanmak üzere çakıl taşı çıkarıldığını iddia ederek; kamulaştırılmaksızın el atmadan dolayı uğranılan zararın tahsili için fazlaya ilişkin haklarını saklı tutmak kaydı ile 50.000.000.000 TL'nin dava tarihi itibarıyla işleyecek faizi ile birlikte davalılardan tahsiline karar verilmesi istemiyle 15.03.2004 tarihinde adli yargıda dava açmıştır.

ERCİŞ ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 20.01.2009 gün ve E:2004/113 K:2009/27 sayılı kararında "...Her ne kadar davalı belediye aleyhine de dava açılmış ise de, davalı belediyenin davaya konu parsellerden malzeme aldığı tespit edilemediği gibi iddia edildiği şekilde bu parsellerden malzeme almak amacı ile Belediye ile davalı Karayolları arasında herhangi bir sözleşme

ya da protokolün yapılmadığı da anlaşıldığından bu davalı aleyhine açılan davanın husumetten reddine karar verilmiştir.

Dosyada toplanan tüm deliller bir bütün olarak değerlendirildiğinde; davalı Karayolları Genel Müdürlüğü'nün, diğer davalı İ.ler İnşaat ile yapmış oldukları anlaşma gereğince Erciş Adilcevaz Karayolunun asfaltlama çalışmalarını taşeron şirket olarak İ.ler İnşaat'a verildiği, ancak davalı şirketin herhangi bir araştırma yapmadan sırf beyanları dikkate alarak davacının murisine ait Çelibibağı Kasabası'nda bulunan 973 ve 974 nolu parseller içerisine ocak açmak sureti ile hafriyat alanına dönüştürdüğü ve davacının rızası olmadan buradan aldığı çakılları devlet karayolu asfaltlama işlemlerinde kullandığı, tespiti göre taşınmaz içerisinden yaklaşık 150000 metreküp malzemenin alındığı, bilirkişi raporlarına göre bu malzemenin bedelinin 87.750 YTL olarak hesaplandığı, her iki davalının davacının rızası olmadan taşınmaza el atmak sureti ile bu malzemeleri çıkardığı ve bu şekilde davacıyı zarara uğrattığı anlaşıldığından..." şeklindeki gerekçe ile davanın kabulüne, 50.000,00 TL tazminatın dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsili ile miras payları oranında mirasçılara ödenmesine, davalı Çelibibağı Belediyesi aleyhine açılan davanın husumetten reddine karar verilmiştir.

Mahkemece verilen kabul kararı, davalılar Karayolları Genel Müdürlüğü vekili ile davalı İ. İnşaat vekili tarafından temyiz edilmiştir.

YARGITAY 4. HUKUK DAİRESİ: 11.06.2012 gün ve E:2011/6712, K:2012/10072 sayılı kararında özetle; davalı İ. İnşaat Turizm ve Ticaret Ltd. Şti'nin temyiz itirazlarının reddine, davalı Karayolları Genel Müdürlüğü yönünden ise, davanın yol yapımında kullanılmak üzere davacının taşınmazından çakıl alınması sonucu oluşan haksız fiil hukuksal nedenine dayandırıldığından; İdari Yargılama Usulü Yasası'nın 2/1-b maddesi gereğince idareye karşı açılacak davanın, idari yargı

yerinde görülmesi gerektiği belirtilerek davalı Karayolları Genel Müdürlüğü yönünden kararın bozulmasına karar vermiştir.

ERCİŞ ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ : 13.12.2012 gün ve E:2012/749 K:2012/693 sayılı kararı ile, davacının davalı İ. İnşaat Şirketine açtığı davanın tefrikine, bozma ilamı doğrultusunda diğer davalılar Karayolları Genel Müdürlüğü ve Çelebibağı Belediyesine karşı açılan davanın yargı yolu bakımından reddi ile görevsizlik kararı verilmiş, verilen bu karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez, aynı istemle Karayolları Genel Müdürlüğü aleyhine idari yargıda 25.09.2013 tarihinde dava açmıştır.

VAN 2. İDARE MAHKEMESİ: 20.12.2013 gün ve E:2013/1644 sayılı gönderme kararında "... İdarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu, özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümleneceği yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş olup, davacının taşınmazına 1999 yılından bu yana taş ocağı açılmak suretiyle kamulaştırmasız el atıldığı ileri sürülerek çıkarılan uyuşmazlığın görüm ve çözümünün de adli yargı yerine ait olduğu sonucuna varılmıştır..." şeklindeki gerekçe ile 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. Maddesi hükümleri uyarınca görevli yargı merciinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilinceye kadar davanın ertelenmesine karar vererek dosya Mahkememize gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri BAYDAR, Ali ÇOLAK, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Ayhan Akarsu ve Mehmet AKBULUT'un

katılımlarıyla yapılan 03.03.2014 günlü toplantısında:

1-İLK İNCELEME:Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesi'nce anılan Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen usul ve yöntem uygun biçimde başvuruda bulunulduğu anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık görülmediğinden esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Filiz BUDAK'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet Ali GÜMÜŞ'ün davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davalı Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından İ. İnşaat Turizm ve Ticaret Limited Şirketi'ne ihale edilen yol yapımı sırasında, kamulaştırma yapılmaksızın, yol yapımında kullanılmak üzere davacının murisine ait taşınmazlardan çakıl alınması sonucu oluşan zararın davalı idareden tahsili istemiyle açılmıştır.

13.07.2010 tarih 6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun'un,

Amaç ve Kapsam başlıklı 1. maddesinde; " Bu Kanunun amacı; karayolları ağının kalkınma planları, ulaştırma ana planı, stratejik plan ve programlar çerçevesinde ilgili diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde ulusal düzeyde geliştirilerek yaygınlaştırılmasını; karayolları ve karayollarıyla ilgili altyapı, diğer yatırımlar ve hizmetlerin, ekonomik ve sosyal gelişmenin gereklerine uygun, diğer ulaşım sistemleri ile uyumlu, güvenli ve çevreye duyarlı bir şekilde yapılması ve/veya yaptırılması ve Karayolları Genel Müdürlüğünün çalışma usul ve esasları ile teşkilat ve görevlerine ilişkin hükümleri düzenlemektir."

Görev ve Yetkiler başlıklı 4. Maddesinde; "...c) Görev alanına giren karayolu ağlarının yapımı, bakımı, onarımı ve diğer hususlar hakkında teknik nitelik ve şartları tespit etmek veya ettirmek ve gerekli şartnameleri hazırlamak...

1. g) Karayollarının yapım, bakım ve onarımı ile emniyetle işlemesi için gerekli olan garaj ve atölyeleri, makine ve malzeme ambarları ile depolarını, servis ve akaryakıt tesislerini, laboratuvarlarını, deneme istasyonlarını, dinlenme yerlerini, bakım ve trafik emniyetini sağlamaya yönelik bina ve lojmanları, alıcı-verici telsiz istasyonları ile gerekli haberleşme şebekelerini, Genel Müdürlüğün görevlerini daha verimli şekilde yerine getirmesine yönelik eğitim tesisleri ile sosyal tesisleri ve diğer bütün yan tesisleri hazırlayacağı ve hazırlatacağı plan ve projelere göre yapmak, yaptırmak, donatmak, işletmek veya işlettirmek, bakım ve onarımını yapmak veya yaptırmak, kiralamak..." şeklindeki düzenlemeler yer almaktadır.

İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu; özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

Nitekim yukarıda belirtilen genel kabul doğrultusundaki

Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulu'nun 11.2.1959 günlü, E:1958/17, K:1959/15 sayılı kararının, III. Bölümünde, "İstimlksiz el atma halinde amme teşekkülü İstimlk Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.

Bundan başka, bir amme teşekkülü tarafından bir tesisin yaptırılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yığılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da başkasının malına amme teşekkülünün dilediği gibi el atma hakkı bulunmadığı ve plan ve projelere ve şartnamelere başkasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayacağı cihetle, haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılır.

Yapılan işlerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması itibariyle yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmış bir dava haksız fiilden doğan bir davadan ibaret olacaktır.

Bu bentte anılan davalar, içtihadı birleştirme kararının dışında kaldıklarından kararın bunlara şml yoktur" denilmektedir.

Dosyanın incelenmesinden; Van ili, Eriş İlçesi, Çelebibağı Kasabası, akmakderesi mevkiinde, davacının kök murisine ait 973 ve 974 parsel sayılı taşınmazların, davalı idarenin taşeron şirketi aracılığıyla gerçekleştirilen yol yapım çalışmaları nedeniyle, taşeron şirketin dava konusu taşınmazları 1999 yılından bu yana ocak açmak sureti ile hafriyat alanına dönüştürdüğü, buradan aldığı çakılları devlet karayolu asfaltlama işlemlerinde kullandığı ve bu konuda tapu

maliklerinin rızasının alınmadığı gibi kamulaştırma işleminin de yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Karayolu yapımı sırasında mülkiyeti davacının murisine ait taşınmazlardan, taşeron firma aracılığıyla çakıl taşı alınması nedeniyle meydana gelen zararın tazmini söz konusu olduğundan, davanın haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılacağı kuşkusuzdur.

Belirtilen duruma ve davanın niteliğine göre, idarenin aynı bir hakka müdahalesinin hukuka uygunluğunun yargısal denetimi işin esasını teşkil etmekte olup, açılan dava ile bir idari tasarrufun iptalinin ya da böyle bir tasarruf nedeniyle uğranılan zararın tazmininin istenilmemiş bulunması karşısında, haksız fiilden doğan zararların tazmini davasının, özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Van 2. İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Erciş Asliye Hukuk Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Van 2. İdare Mahkemesi'nin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Erciş Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 13.12.2012 gün ve E:2012/749 K:2012/693 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 03.03.2014 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Eyüp Sabri BAYDAR	Üye Ali ÇOLAK	Üye Sıddık YILDIZ
	Üye Nurdane TOPUZ	Üye Ayhan AKARSU	Üye Mehmet AKBULUT